

Försvarsutskottets betänkande

1980/81:6

om militär medverkan i viss civil verksamhet

I motion 1979/80:621 av Anita Persson m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande kommuns rätt att uttala sig om militär medverkan i viss civil verksamhet.

Svenska kommunförbundet har yttrat sig över motionen.

Utskottet

Enligt tjänstereglementet för försvarsmakten får militärt förband som övningsuppgift i utbildningsverksamheten bygga exempelvis vägar och broar för civil myndighet, organisation, företag eller enskild (kap. 17 mom. 8–10). Beslut härom fattas i vissa fall av försvarsgrenschefen och i andra fall av regementschef. Som förutsättningar för beslut om militär medverkan gäller

- att arbetet är av otvetydigt värde för utbildningen,
- att rådande konkurrensförhållande mellan enskilda näringsidkare inte rubbas och att försvarsmakten inte framstår som konkurrent till näringsidkare (detta krav gäller dock inte vid arbete för annan statlig myndighet än affärsdrivande verk eller för frivillig försvarsorganisation),
- att vid större arbete sker samråd med vederbörlig arbetsmarknadsmyndighet, samt
- att planläggning av väg- och brobyggnadsarbete utförs i samråd med vederbörliga vägmyndigheter.

Förslag till nytt tjänstereglemente har lämnats av tjänstereglementsutredningen (Ds Fö 1979:4). Utredningen har föreslagit bestämmelser som i stort motsvarar dem som nu gäller. De arbetsuppgifter som kan komma i fråga skall enligt utredningens förslag kunna inordnas som ett led i utbildningen. Enligt förslaget skall arbete beslutas av försvarsgrenschef. Något obligatoriskt samråd med den kommun där arbete skall utföras har inte föreslagits. Utredningsförslaget har remissbehandlats och är nu föremål för viss överarbetning. Regeringens beslut kan väntas under år 1981.

Enligt motionärerna bör den kommun där arbetet skall utföras vara en av de instanser som uttalar sig om arbetets lämplighet. "Sådana misstag som att privat markexploator av fritidsområde gynnas på ett otillbörligt sätt genom att få vägbygge utfört av militärt förband till låg kostnad skulle då ej behöva uppstå."

Svenska kommunförbundet anser att yttrande från kommunen (kommunstyrelsen) kan bidra till att ge beslutsunderlaget för prövningen en mer allsidig belysning och tillstyrker motionsförslaget.

Överbefälhavaren har inför utskottet uttalat att det kan vara lämpligt att den kommun där arbetet skall utföras bereds tillfälle att uttala sig om val av objekt.

Utskottet har tidigare (FöU 1976/77:1 s. 2-3 och FöU 1979/80:13 s. 18) behandlat frågan om att i högre grad än hittills utnyttja det militära försvarets personella och materiella resurser för civila ändamål. En sådan meranvändning är i och för sig önskvärd. Detta gäller också arbeten som kan utföras som ett led i den militära utbildningen.

För beslut om arbeten med militära resurser i det dubbla syftet att ge utbildningseffekt och viss nytta för civil myndighet, organisation, företag eller enskild bör liksom hittills gälla vissa förutsättningar.

Enligt utskottets mening bör tillkomma förutsättningen att beslut om större arbete alltid skall föregås av ett samråd med den kommun inom vilken arbetet skall utföras. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av motion 1979/80:621 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört om samråd med kommun vid större arbeten som avses utföras av försvarsmakten.

Stockholm den 11 november 1980

På försvarsutskottets vägnar

PER PETERSSON

Närvarande: Per Petersson (m), Eric Holmqvist (s), Gudrun Sundström (s), Roland Brännström (s), Gunnar Oskarson (m), Ulla Ekelund (c), Evert Hedberg (s), Göthe Knutson (m), Karl-Erik Svartberg (s), Anders Gernandt (c), Holger Bergman (s), Eric Hägelmark (fp), Eivor Nilson (c) och Kerstin Ekman (fp).